

LISTINA O GIBANJU ZA MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE V SLOVENIJI

Listina predstavlja skupne usmeritve in prizadevanja Gibanja za medgeneracijsko sodelovanje v Sloveniji, s ciljem krepite delovanja na področju medgeneracijskega sodelovanja in razvijanja praks nove solidarnosti med generacijami. Gibanje združuje vse, ki si prizadevajo za povezovanje in medsebojno sodelovanje akterjev, ki na različne načine delujejo v smeri krepite medgeneracijskega sožitja v Sloveniji.

GIBANJE ZA MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE:

- povečuje zavedanje o pomenu medgeneracijskega sodelovanja in njegovih pozitivnih učinkih na sodobno družbo,
- razvija nove oblike pozitivnih odnosov, vezi in izmenjav med generacijami in spodbuja prostovoljno delo za medgeneracijsko sodelovanje,
- spodbuja aktivni pretok informacij med nosilci medgeneracijskega sodelovanja in s tem ustvarja produktivni dialog med generacijami,
- vzpostavi nacionalno stičišče nosilcev medgeneracijskega sodelovanja in slednjim omogoča, da aktivno sodelujejo v dejavnostih gibanja,
- obvešča javnost, stroko in politične odločevalce o aktivnostih na področju medgeneracijskega sodelovanja v Sloveniji,
- razvija modele neformalnega in formalnega medgeneracijskega učenja,

IZHODIŠČE

Povprečna življenjska doba postaja vse daljša, zaradi istočasnega upadanja rodnosti se pomembno spreminjajo deleži posameznih generacij, kar vse bolj spreminja odnose med generacijami. Te spremembe postajajo tako obsežne, da je njihove vplive moč čutiti na večini področij družbenega in gospodarskega življenja. Spremenjenih demografskih razmerij se je treba zavedati in jih upoštevati tudi pri oblikovanju politik. Neustrezne sistemske rešitve oziroma zanemarjanje tega vprašanja lahko privedejo celo do medgeneracijskih konfliktov.

Vse bolj se namreč uveljavlja prepričanje, da se lahko družba dolgoročno uspešno razvija le v pristnem

institucij socialnega in zdravstvenega skrbstva.

6. Prizadevati si je treba za učinkovit prenos znanja med generacijami na vseh področjih in s tem ohranjati neprecenljive vire človeške moči, zmožnosti in ustvarjanja. Odpraviti je treba sistemske ovire, ki tovrstni prenos znanja onemogočajo.
7. Medgeneracijsko sodelovanje mora postati del izobraževalnega procesa. Učenje za medgeneracijsko družbo se mora začeti z usposabljanjem mlade generacije. Medgeneracijsko sodelovanje naj postane del kurikularnih vsebin na vseh stopnjah izobraževalnega procesa.
8. Medgeneracijsko sodelovanje je treba, v luči sodobnih demografskih trendov, prepoznati kot neločljiv del skrbi za kakovostno staranje, vzgajanje aktivnih državljanov, izvajanja vseživljenjskega in globalnega učenja ter oblikovanja nove oblike solidarnosti med ljudmi.
9. Enakovredno obravnavanje in zastopanost vseh generacij na področju kulturnih dejavnosti in ustvarjanja.
10. Država in lokalne oblasti morajo spodbujati nove projekte, programe in pobude za krepitev medgeneracijskega sodelovanja, katerih primarno mesto izvajanja je lokalna skupnost.
11. Gibanje za medgeneracijsko sodelovanje temelji na interdisciplinarnem in medresorskem sodelovanju med vsemi akterji in nosilci medgeneracijskega sodelovanja v Sloveniji.

USMERITVE ZA URESNIČEVANJE MEDGENERACIJSKEGA GIBANJA

Skupno oblikovani cilji Gibanja za medgeneracijsko sodelovanje so osnova za pripravo parcialnih akcijskih načrtov deležnikov, ki so v to vpeti. V teh načrtih bodo natančneje razdelane ključne strategije in ukrepi, ki bodo spodbujali medgeneracijsko sodelovanje in prebivalcem vseh generacij v Republiki Sloveniji zagotovili varno in kakovostno življenje ter polno socialno vključenost.

Za uresničevanje usmeritev listine in spremljanje izvajanja posameznih resornih akcijskih načrtov bo Inštitut za širjenje inovativnosti in kulture Hevrek! ustanovil »konzorcij Gibanja za medgeneracijsko sodelovanje«, ki ga bodo sestavljali:

- predstavniki vseh vladnih resorjev, ki so nosilci medgeneracijskega sodelovanja;
- predstavniki izvajalcev storitev in programov za medgeneracijsko sodelovanje ter predstavniki
- znanstveno raziskovalnega področja;
- predstavniki civilne družbe tretjesektorskih organizacij;

Konzorcij bo poleg skrbi za uresničevanje strategije skrbel tudi za kontinuirano in usklajeno sodelovanje države, stroke in civilne družbe pri načrtovanju in izvajanju politike na tem področju.

medsebojnem stiku in sodelovanju vseh generacij. Zavzemamo se za ponovno ovrednotenje elementov družbene kohezije, ki so povezovali generacije nekoč in jih je v novih, spremenjenih sodobnih razmerah smiselno spodbujati. Hkrati s tem se zavzemamo za oblikovanje novih pristopov, ki bodo ustrezali sodobni družbi in prinesli nove možnosti in priložnosti učinkovitega medgeneracijskega sobivanja prebivalstva.

Prepričani smo, da ne smemo zgolj čakati in opazovati, kako se spremembe dogajajo, temveč je treba zavestno in aktivno poseči v dogajanje in pri tem vključiti najširši krog zainteresiranih. Pri uspešnem in učinkovitem reševanju izzivov, ki izhajajo iz spremenjenih demografskih razmerij, morajo sodelovati vse generacije. Pri iskanju odgovorov je treba na novo opredeliti vlogo in pomen družine in države, formalnega in neformalnega sektorja, delitve dela med spoloma, razdelitve družbenega bogastva, nove družbene solidarnosti in menjave med generacijami. Zagotavljanje ustrezne družbene povezanosti (kohezije) in konsenz o ključnih družbenih in ekonomskih ciljih sta pomembna pogoja za dolgoročen stabilen razvoj in kakovostno življenje vseh generacij.

Medgeneracijsko sodelovanje je koristno za družbo kot celoto in nujen element za kakovostno staranje. Staranje je vseživljenjski proces, ki zadeva vse nas. Kakovost življenja starih ljudi ni odvisna le od ustreznega delovanja pokojninskega in zdravstvenega sistema, ampak tudi od spodbud k vključevanju v aktivno staranje in vseživljenjsko izobraževanje, predvsem pa od odnosa družbe do starejših ljudi in starosti. Stari ljudje so socialno ogledalo celotne družbe in tudi zato je pomembno, da načela medgeneracijskega delovanja in razmišljanja dobijo svoje mesto tudi pri mladi in srednji generaciji ter v izobraževalnem procesu.

Ustvarjanje povezav med generacijami in krepitev medgeneracijskih družbenih vezi ne sme biti omejeno samo na ukrepe, namenjene starejšim: nujno mora zajeti vse generacije. Potrebujemo medgeneracijski dogovor, ki bo temeljil na treh temeljnih načelih:

- Ukrepanje mora biti celovito. Zajeti mora vsa področja življenja, vključno z delom, izobraževanjem, kulturo, bivanjskim prostorom, mobilnostjo, družbenim delovanjem, oskrbo, lokalno in nacionalno politiko ter prostovoljskim sektorjem;
- Ukrepanje mora biti univerzalno. Zajemati mora mlado, srednjo in starejšo generacijo;
- Ukrepanje ne sme koristiti izključno eni sami skupini, marveč se mora opirati na izmenjavo med generacijami.

OPAŽAMO DA:

- Veliko število vladnih in nevladnih organizacij deluje na področju medgeneracijskega sodelovanja,

ki je skladno z uresničevanjem temeljnih strateških dokumentov s tega področja (Strategija varstva starejših do leta 2010 – solidarnost, sožitje in kakovostno staranje, Lizbonska strategija). Nosilci medgeneracijskega sodelovanja med seboj ne sodelujejo dovolj, da bi se medsebojno lahko bogatili z izkušnjami in primeri dobrih praks. V Sloveniji ni evidence nosilcev medgeneracijskega sodelovanja. Ustanovitev Gibanja za medgeneracijsko sodelovanje predstavlja pomemben korak k temu.

- Sodobne družbe ne izkoriščajo dovolj potenciala vseh generacij in ne omogočajo, da bi vse generacije v celoti in v medsebojnem sodelovanju razvile svoje potenciale. Mehanizmi za učinkovit prenos znanja med generacijami so slabo razviti in to pomeni izgubo za družbo kot celoto.
- Staranje še vedno prepogosto dojemamo kot negativen proces, je pa zgolj eno obdobje v življenju človeka s svojimi posebnostmi. Za starost se je treba pripravljati celo življenje. Prepogosto se spregleda, da so za kakovostno življenje starih ljudi odgovorne vse generacije in da obstoj vsake uspešne družbe temelji na krogotoku t.i. odložene medgeneracijske menjave, od katere je odvisno blagostanje družbe kot celote. Stare ljudi vse prepogosto dojemamo kot breme za družbo, pozabljamo pa na vire moči, s katerimi stari ljudje bogatijo družbo in ostale generacije.
- Pri medgeneracijskem sodelovanju se pogosto pozablja na pomen vključenosti vseh treh generacij (mladi, vmesna (»sendvič«) generacija, stari). Medgeneracijsko sodelovanje mora izhajati iz dejavnega sodelovanja in komunikacije med generacijami na vseh področjih družbenega delovanja.

ZAVZEMAMO SE!

1. Medgeneracijsko sodelovanje mora postati ena od vrednot sodobne družbe.
2. Družba mora na najrazličnejše načine skrbeti za krepitev medgeneracijskega sodelovanja in vezi med generacijami na vseh področjih.
3. Medgeneracijsko sodelovanje mora biti sestavni del delovanja vladnega in nevladnega sektorja. Okrepiti je treba sodelovanje in komunikacijo med nosilci medgeneracijskega sodelovanja in spodbujati prostovoljstvo.
4. Stari ljudje morajo imeti možnost živeti, delovati in participirati v okolju, kjer so preživeli svoja najaktivnejša leta in je prilagojeno njihovim osebnim potrebam, spreminjajočim se (z)možnostim in zdravju posameznika. Vse generacije morajo imeti priložnost, aktivno prispevati k oblikovanju in izvedbi dejavnosti, ki vplivajo na kakovost njihovega življenja.
5. Medgeneracijsko sodelovanje mora postati pomemben element sodobne socialne politike